

Fakulti Seni Gunaan Dan Kreatif

**KEPUASAN PELANGONG TERHADAP RESORT TOK AMAN BALI,
KELANTAN DAN KESAN KEPADA EKONOMI MASYARAKAT
SETEMPAT**

Rosilawate Binti Azahari

**Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian
(Pengurusan Seni)
2015**

UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

Grade: _____

Please tick (✓)

Final Year Project Report

Masters

PhD

DECLARATION OF ORIGINAL WORK

This declaration is made on the25.....day ofJune.....2015.

Student's Declaration:

I ROSILAWATE BINTI AZAHARI, 38515 FACULTY OF APPLIED AND CREATIVE ARTS (PLEASE INDICATE STUDENT'S NAME, MATRIC NO. AND FACULTY) hereby declare that the work entitled KEPUASAN PELANCONG TERHADAP RESORT TOK AMAN BALI, KELANTAN DAN KESAN KEPADA EKONOMI MASYARAKAT SETEMPAT is my original work. I have not copied from any other students' work or from any other sources except where due reference or acknowledgement is made explicitly in the text, nor has any part been written for me by another person.

25 June 2015
Date submitted

Rosilawate Binti Azahari (38515)
Name of the student (Matric No.)

Supervisor's Declaration:

I EN. MAZDAN BIN ALI AMARAN (SUPERVISOR'S NAME) hereby certifies that the work entitled KEPUASAN PELANCONG TERHADAP RESORT TOK AMAN BALI, KELANTAN DAN KESAN KEPADA EKONOMI MASYARAKAT SETEMPAT (TITLE) was prepared by the above named student, and was submitted to the "FACULTY" as a * partial/full fulfillment for the conferment of BACHELOR OF APPLIED ARTS WITH HONOUR (PLEASE INDICATE THE DEGREE), and the aforementioned work, to the best of my knowledge, is the said student's work.

Received for examination by: En. Mazdan Bin Ali Amaran
(Name of the supervisor)

Date: 25 June 2015

Mazdan Ali Amaran
Penyarah
Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif
UNIVERSITI MALAYSIA SARAWAK

I declare that Project/Thesis is classified as (Please tick (√)):

- CONFIDENTIAL** (Contains confidential information under the Official Secret Act 1972)*
 RESTRICTED (Contains restricted information as specified by the organisation where research was done)*
 OPEN ACCESS

Validation of Project/Thesis

I therefore duly affirm with free consent and willingly declare that this said Project/Thesis shall be placed officially in the Centre for Academic Information Services with the abiding interest and rights as follows:

- This Project/Thesis is the sole legal property of Universiti Malaysia Sarawak (UNIMAS).
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to make copies for the purpose of academic and research only and not for other purpose.
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to digitalise the content for the Local Content Database.
- The Centre for Academic Information Services has the lawful right to make copies of the Project/Thesis for academic exchange between Higher Learning Institute.
- No dispute or any claim shall arise from the student itself neither third party on this Project/Thesis once it becomes the sole property of UNIMAS.
- This Project/Thesis or any material, data and information related to it shall not be distributed, published or disclosed to any party by the student except with UNIMAS permission.

Student signature
(Date)

Supervisor signature: 26/6/15
(Date)

Current Address:

Lot 1999 Simpang Tiga Durian Kudung Gunung, 16390 Bachok Kelantan

Notes: * If the Project/Thesis is **CONFIDENTIAL** or **RESTRICTED**, please attach together as annexure a letter from the organisation with the period and reasons of confidentiality and restriction.

[The instrument is duly prepared by The Centre for Academic Information Services]

Projek bertajuk “**Kepuasan Pelancong Terhadap Resort Tok Aman Bali, Kelantan dan Kesan Kepada Ekonomi Masyarakat Setempat**” telah disediakan oleh **Rosilawate Binti Azahari** dan telah diserahkan kepada Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif sebagai memenuhi syarat untuk Ijazah Sarjana Muda Seni Gunaan dengan Kepujian (**Pengurusan Seni**).

Diterima untuk diperiksa oleh:

En. Mazdan Bin Ali Amaran

Penyelia Program Pengurusan Seni

Tarikh:.....**26/6/2015**.....

DEDIKASI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Buatmu ibu (NIK ZURAH BINTI NIK YAAKUB) yang dikasihi,

*Doamu, nasihatmu dan pengorbananmu menjadi pelita serta panduan perjuanganku
dalam kehidupan ini ...*

Buatmu Abang dan Kakak yang disayangi,

Dirimu amat bermakna dalam diri ini,

Kejayaanku, kejayaanmu jua ...

Buatmu pembimbing (EN. MAZDAN BIN ALI AMARAN) yang disanjung,

Bimbingan, tunjuk ajar, dan jasamu yang diberikan

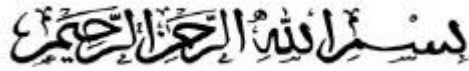
tidak akan daku lupai ...

Buatmu teman-teman yang dirindui,

Kejujuran dan keikhlasan dalam persahabatan ini

akan daku kenangi selamanya ...

PENGHARGAAN

Alhamdulillah, syukur kehadiran Illahi kerana dengan izinNya kajian ini akhirnya dapat dijalankan dengan jayanya.

Salam sejahtera pengkaji ucapkan sebagai pembuka laluan bagi coretan penghargaan ini. Setinggi-tinggi ucapan penghargaan pengkaji merakamkan kepada penyelia Projek Tahun Akhir Ijazah Sarjana Muda Pengurusan Seni dengan Keputjian, En. Mazdan bin Ali Amaran atas bimbingan dan dorongan yang telah diberikan sepanjang tempoh kajian Projek Tahun Akhir ini. Beliau telah banyak memberi tunjuk ajar, bimbingan, dorongan, nasihat dan teguran tanpa rasa jemu dan penuh kesabaran dalam proses menyempurnakan Projek Tahun Akhir Ijazah Sarjana Muda ini.

Sekalung ucapan terima kasih juga ditujukan kepada semua pihak Resort Tok Aman Bali, Kelantan yang terlibat atas kesudian mereka memberi kebenaran kepada pengkaji untuk menjalankan kajian ini. Terima kasih yang tidak terhingga juga ditujukan kepada bahagian *Sales Marketing* dan beberapa staf pekerja di Resort Tok Aman Bali yang terlibat dalam kajian ini atas kerjasama yang telah diberikan.

Ucapan terima kasih juga kepada ahli keluarga dan rakan-rakan yang sentiasa memberi semangat dan dorongan bagi menyiapkan kajian ini. Tidak ketinggalan juga kepada semua pensyarah yang telah mencurahkan ilmu dan bakti sepanjang pembelajaran pengkaji di sini. Akhir sekali, pengkaji ingin mengucapkan terima kasih kepada semua pihak yang terlibat secara langsung atau tidak langsung dalam membantu pengkaji menjayakan projek ini. Semoga Allah S.W.T memberkati kehidupan kalian sentiasa dan beroleh kejayaan di dunia dan di akhirat.

Kemaafan juga saya pinta sekiranya terdapat sebarang kesilapan dan kekurangan dalam projek kajian ini. Akhir kata, pengkaji berharap projek ini dapat memberi manfaat kepada kita semua. Sekian.

ISI KANDUNGAN

MUKA SURAT

Dedikasi	i
Penghargaan	ii
Isi Kandungan	iii
Abstrak	iv
Abstract	v
Senarai Jadual	vi
Senarai Rajah	vii
Senarai Singkatan	viii

BAB 1 – PENGENALAN

1.0	Pendahuluan	1
1.0.1	Pelancongan di Malaysia	2
1.0.2	Sumbangan Industri Pelancongan di Malaysia	2
1.0.3	Sumbangan Industri Pelancongan di Kelantan	4
1.0.4	Potensi Pelancongan	5
1.0.5	Definisi Istilah	6

1.1	Latar Belakang Kajian	9
1.1.1	Sejarah Kelantan	9
1.1.2	Sejarah Pasir Puteh	11
1.1.3	Sejarah Tok Bali	12
1.1.4	Resort Tok Aman Bali	14
1.2	Pernyataan Masalah	15
1.3	Objektif Kajian	16
1.4	Skop Kajian	17
1.5	Kerangka Konseptual Kajian	17
1.6	Kepentingan Kajian	18
1.7	Batasan Kajian	20
1.8	Rumusan	21

BAB 2 – SOROTAN KESUSASTERAAN

2.0	Pendahuluan	22
2.1	Konsep Pelancongan	22
2.2	Teori dan Model Kepuasan Pelancong	25
2.2.1	Model Teori Kepentingan Prestasi	25
2.2.2	Model Melihat Prestasi	26
2.2.3	Model Jangkaan	26
2.2.4	Model Teori Ekuiti	26

2.3	Pelancongan dan Masyarakat	26
2.4	Kepuasan Pelancong	29
2.5	Faktor Penentu Mempengaruhi Kepuasan Pelancong	30
2.6	Impak Pelancongan Kepada Ekonomi	34
2.7	Industri Pelancongan dan Pertumbuhan Ekonomi Luar Negara	36
2.8	Rumusan	37

BAB 3 – METODOLOGI KAJIAN

3.0	Pendahuluan	39
3.1	Reka Bentuk Kajian	39
3.2	Sumber Data	
3.2.1	Data Primer	41
3.2.2	Data Sekunder	46
3.3	Lokasi, Populasi dan Persampelan Kajian	47
3.3.1	Lokasi Kajian	47
3.3.2	Populasi Kajian	50
3.3.3	Persampelan Kajian	51
3.4	Kajian Rintis	53

3.5	Kaedah Menganalisis Data	54
3.6	Rumusan	58

BAB 4 – DAPATAN KAJIAN

4.0	Pendahuluan	60
4.1	Perbincangan Dapatan Kajian	
4.1a	Taburan Responden mengikut Jantina	61
4.1b	Taburan Responden mengikut Umur	62
4.1c	Taburan Responden mengikut Etnik	63
4.1d	Taburan Responden mengikut Status Perkahwinan	64
4.1e	Taburan Responden mengikut Tahap Pendidikan	64
4.1f	Taburan Responden mengikut Jenis Pekerjaan	65
4.2	Faktor-faktor Penentu Kepuasan Pelancong di Resort Tok Aman Bali	
4.2a	Taburan Responden mengikut Faktor Penentu Kepuasan Pelancong	67
4.2b	Taburan Responden mengikut Perbandingan Faktor Penentu Kepuasan Pelancong antara Jantina	71
4.2c	Taburan Responden Resort Tok Aman Bali Antara Jantina Terhadap Faktor Kemudahan Perkhidmatan	73
4.2d	Taburan Responden Resort Tok Aman Bali Antara Jantina terhadap Faktor Kemudahan Infrastruktur	75

4.2e	Taburan Responden Resort Tok Aman Bali Antara Jantina terhadap Faktor Kemudahan Sokongan	77
4.3	Kesan-kesan Pelancongan Kepada Ekonomi	
4.3a	Analisis Kesahihan Data Kajian	80
4.3b	Kesan-kesan Aktiviti Pelancongan di Resort Tok Aman Bali kepada Ekonomi	82
4.3c	Hubungan Antara Pembolehubah	85
4.4	Rumusan	88

BAB 5 – RINGKASAN, CADANGAN DAN PENDAPAT

5.0	Pendahuluan	89
5.1	Ringkasan Kajian	89
5.2	Cadangan dan Pendapat Kepada Organisasi	91
5.2a	Cadangan dan Pendapat berkaitan Resort Tok Aman Bali Membantu Meningkatkan Pendapatan Masyarakat Setempat	91
5.2b	Cadangan dan Pendapat berkaitan Resort Tok Aman Bali Menyumbang Kepada Ekonomi di Negeri Kelantan	94
5.2c	Cadangan dan Pendapat berkaitan Resort Tok Aman Bali Mengadakan Promosi	95

5.3	Cadangan Kepada Pengkaji Akan Datang	96
5.4	Rumusan	96
RUJUKAN		98
LAMPIRAN		108
Lampiran A	Soal Selidik Tinjauan	
Lampiran B	Soalan Temubual	
Lampiran C	Surat Kebenaran Kajian	

ABSTRAK

Kajian yang berbentuk tinjauan ini bertujuan untuk mengkaji tahap kepuasan pelancong di Resort Tok Aman Bali, Kelantan yang memberi kesan kepada ekonomi masyarakat setempat. Kajian ini menggunakan kaedah campuran iaitu kaedah kualitatif dan kaedah kuantitatif dan sebanyak 153 set borang soal selidik tinjauan telah diberikan kepada pelancong dan masyarakat di Tok Bali, Kelantan bagi mengumpul data. Data yang berkenaan diproses dengan menggunakan *Statistical Package for Social Science (SPSS)* Versi 20.0 dan dianalisis dengan menggunakan statistik diskriptif dan analisis kesahihan. Seramai 4 orang pemberi maklumat yang di temubual daripada pihak Resort Tok Aman Bali terlibat dalam kajian ini. Kajian ini telah mendapati bahawa faktor-faktor penentu kepuasan pelancong di Resort Tok Aman Bali ialah faktor keunikan persekitaran, faktor kemudahan perkhidmatan dan faktor kemudahan infrastruktur. Kajian ini juga telah mendapati bahawa responden dan pemberi maklumat berpersepsi bahawa semua faktor ini adalah disebabkan oleh Resort Tok Aman Bali terletak di kawasan yang strategik. Selain itu, dengan kemudahan-kemudahan seperti perkhidmatan dan infrastruktur yang mencukupi di resort telah memberi kepuasan kepada pelancong yang datang ke resort tersebut. Kajian ini juga telah mendapati bahawa kesemua faktor berkenaan (faktor keunikan persekitaran, faktor perkhidmatan dan faktor infrastruktur) adalah faktor utama yang memberi kepuasan kepada pelancong.

ABSTRACT

As a survey research design of study, the purpose of this study was to assess the level of tourist satisfaction on Tok Aman Bali Beach Resort, Kelantan that affect local communities's economy. By collecting and gather related data, a mixture of qualitative and quantitative methods and 153 sets of questionnaire survey has been given to the tourist and communities around Tok Bali, Kelantan. The data was processed by using the Statistical Package for Social Sciences (SPSS) Version 20.0, and analyzed by using descriptive statistics and analytical validity. A total of four informants who came from the Tok Aman Bali Beach Resort were participated in an interview. According to this study the factor of tourist satisfaction on Tok Aman Bali Beach Resort is the uniqueness of environment, services facilities and infrastructure facilities. The research also founded that respondents and informants perceives all of these factors due to strategic location of Tok Aman Bali Beach Resort. In addition, available facilities such as infrastrucuture and services provided in the resort had been gave satisfaction to tourists who come to the resort. The research also founded that all of the relevant factors (uniqueness environment, the services and infrastructure) are the main factors for tourists's satisfaction.

SENARAI JADUAL

MUKA SURAT

Jadual 1.1 : Sumber daripada Tourism Malaysia	3
Jadual 3.1 : Skala Likert Skor	45
Jadual 3.2 : Penentuan Saiz Sampel Kajian Berdasarkan Saiz Populasi	52
Jadual 4.1 : Peratusan Respon Pelancong Terhadap Faktor Penentu Kepuasan Pelancong di Resort Tok Aman Bali	71
Jadual 4.2 : Perbandingan Faktor Penentu Kepuasan Pelancong di Resort Tok Aman Bali berkaitan dengan Jantina	72
Jadual 4.3 : Analisis Kajian Kesahihan Data Kajian	81
Jadual 4.4 : Min Respon Pelancong di Resort Tok Aman Bali berkaitan Dengan Kesan-kesan Aktiviti Pelancongan Kepada Ekonomi	84
Jadual 4.5 : Hubungan Antara Pembolehubah (<i>Variable</i>) dengan Pembolehubah Lain (<i>Correlation</i>)	87

SENARAI RAJAH

MUKA SURAT

Rajah 1.1 : Kerangka Kajian Kepuasan Pelancong dan Kesan Kepada Ekonomi Masyarakat Setempat	18
Rajah 3.1 : Lokasi Tok Aman Bali Resort, Tok Bali, Kelantan	49
Rajah 4.1 : Jantina Responden	61
Rajah 4.2 : Umur Responden	62
Rajah 4.3 : Etnik Responden	63
Rajah 4.4 : Status Perkahwinan Responden	64
Rajah 4.5 : Tahap Pendidikan Responden	65
Rajah 4.6 : Jenis Pekerjaan Responden	66
Rajah 4.7 : Taburan Responden Resort Tok Aman Bali antara Jantina terhadap Faktor Kemudahan Perkhidmatan	75

Rajah 4.8 : Taburan Responden Resort Tok Aman Bali antara Jantina terhadap Faktor Kemudahan Infrastruktur	77
Rajah 4.9 : Taburan Responden Resort Tok Aman Bali antara Jantina terhadap Faktor Kemudahan Sokongan	80
Rajah 5.1 : Resort Tok Aman Bali Membantu Meningkatkan Pendapatan Masyarakat Setempat antara Jantina	93
Rajah 5.2 : Resort Tok Aman Bali Menyumbang Kepada Ekonomi di Negeri Kelantan Secara Keseluruhan	95

SENARAI SINGKATAN

<i>CAIS</i>	-	<i>Centre of Academic and Information Service</i>
ECER	-	Pembangunan Ekonomi Wilayah Timur
KDNK	-	Keluaran Dalam Negara Kasar
LPPM	-	Lembaga Penggalakan Pelancongan Malaysia
MDPP	-	Majlis Daerah Pasir Puteh
<i>MED</i>	-	<i>Model Expectation Disconfirmation</i>
<i>MPP</i>	-	<i>Model Perceived Performance</i>
<i>MTE</i>	-	<i>Model Theory Equity</i>
N	-	Saiz Populasi
PKMA	-	Pusat Khidmat Maklumat Pelajar
PKPM	-	Perbadanan Kemajuan Pelancongan Malaysia
RTAB	-	Resort Tok Aman Bali
S	-	Saiz Sampel
<i>SPSS</i>	-	<i>Statistical Package for the Social Sciences</i>
<i>WTO</i>	-	<i>World Tourism Organization</i>
<i>WOM</i>	-	<i>Word of Mouth</i>

BAB 1

PENGENALAN

1.0 Pendahuluan

Bab ini menjelaskan dan menghuraikan latar belakang kajian, pernyataan masalah, objektif, skop, kepentingan dan batasan kajian. Definisi istilah-istilah juga akan dijelaskan dalam bab ini. Huraian dan penjelasan ini bertujuan membantu para pembaca agar memahami hala tuju dan kepentingan kajian ini.

Kejayaan sesuatu destinasi pelancongan banyak bergantung kepada sambutan pelawat atau pelancong yang mengunjunginya. Pelawat atau pelancong menjadi salah satu penentu kepada kebolehkekalan sesuatu produk atau destinasi pelancongan. Sesuatu produk yang mampu memenuhi kehendak dan kepuasan pelawat akan terus menjadi tumpuan dan pembangunannya akan berterusan untuk jangka masa yang panjang.

Menurut Alister Mathieson dan Wall (1991), pelancongan adalah kajian tentang manusia yang berada jauh dari tempat kediaman biasa, mengenai perusahaan yang berkembang hasil daripada usaha untuk memenuhi keperluan pelancong itu dan memberi kesan terhadap ekonomi, fizikal dan kebajikan tuan rumah. Kajian pelancongan melibatkan penelitian terhadap motivasi dan pengalaman pelancong, harapan dan bentuk penyesuaian yang dilaksanakan oleh penduduk tempatan dan peranan yang dimainkan oleh pelbagai agensi dan institusi yang menjadi penghubung antara para pelancong dan masyarakat tempatan.

1.0.1 Pelancongan di Malaysia

Malaysia sememangnya kaya dengan pelbagai sumber semula jadi di mana ianya sangat sesuai untuk pelancongan yang berterusan. Industri pelancongan mengekalkan kemampanan melalui daya maju ekonominya. Kerajaan Malaysia telah memberi perhatian dalam sektor pelancongan untuk membangunkan sektor ini sebagai sumber alternatif pertukaran asing untuk memulihkan baki defisit pembayaran dalam tahun 1980-an. Perbelanjaan pelancong bukan sahaja menyumbang dengan ketara kepada sektor pelancongan akan tetapi ianya juga telah menjana kesan yang positif di sektor lain dalam ekonomi. Oleh itu, sektor pelancongan telah merangsang perkembangan ekonomi negara membangun dan kepentingannya semakin mendapat pengiktirafan yang meluas. Industri pelancongan kini dianggap sebagai salah satu enjin penting dalam pembangunan ekonomi Malaysia dan ianya kini telah menjadi fokus penting dalam strategi perindustrian kerajaan. (Mohammad, 2009).

1.0.2 Sumbangan Industri Pelancongan di Malaysia

Berdasarkan statistik yang diperolehi daripada Tourism Malaysia telah menunjukkan kadar jumlah ketibaan pelancong asing ke Malaysia serta pendapatan kepada negara telah meningkat dari tahun ke tahun. Statistik telah menunjukkan kemasukan pelancong asing ke dalam negara meningkat sebanyak 2.68 peratus iaitu seramai 25.72 juta pelancong asing didaftarkan pada tahun 2013 berbanding tahun sebelumnya iaitu seramai 25.03 juta pelancong. (Jadual 1.1). Pendapatan yang telah diperolehi daripada industri pelancongan juga meningkat sebanyak 7.3 peratus iaitu sebanyak 65.44 bilion ringgit Malaysia berbanding tahun sebelumnya iaitu sebanyak

60.6 billion ringgit Malaysia. Ini membuktikan sektor pelancongan telah berjaya merangsang pertumbuhan ekonomi negara Malaysia.

Jadual 1.1 : Sumber daripada Tourism Malaysia

TOURIST ARRIVALS & RECEIPTS TO MALAYSIA		
YEAR	ARRIVALS	RECEIPTS (RM)
2013	25.72 Million	65.44 Billion
2012	25.03 Million	60.6 Billion

Namun tanpa sokongan dan sambutan dari pihak-pihak tertentu sesuatu sektor pelancongan tidak akan berkembang dengan baik. Pihak utama yang terlibat secara langsung dalam mempengaruhi aktiviti pelancongan adalah para pelancong dan penduduk tempatan. Pelancong adalah kumpulan individu yang mencari pengalaman baru, barang-barang, dan keseronokan melalui tempat-tempat yang mereka lawati, manakala penduduk tempatan adalah kelompok orang yang sering terkesan disebabkan oleh aktiviti pelancongan, dan faktor sekeliling, sebagai contoh dengan wujudnya sektor pelancongan ditempat mereka ianya akan memberi kesan positif kepada penduduk setempat, dapat mewujudkan peluang pekerjaan, selain dari meningkatkan nama tempat dan imej masyarakat, namun ianya juga turut memberi kesan yang negatif pada masa yang sama. Disamping mendapat pendapatan yang tinggi, sektor pelancongan juga sedikit sebanyak memberi impak kepada persekitaran masyarakat setempat dan alam semulajadi. (Tsartas, 2003).

Dalam usaha menjadikan sektor pelancongan ini sebagai sektor penting sebagai peneraju ekonomi negara, beberapa isu perlu difikirkan termasuk keperluan membangunkan produk pelancongan yang menarik minat mereka untuk melawati kawasan itu, menambah baik penyelenggaraan kawasan pelancongan sedia ada dan membina infrastruktur dan kemudahan untuk keselesaan pelancong. Ini selaras dengan pandangan Murphy (2004) dimana pembangunan pelancongan harus menemui keseimbangan keperluan antara residen (individu dan peniaga) dan para pelancong. Pihak bertanggungjawab harus mengenal pasti faktor utama untuk menarik kedatangan pelancong ke Malaysia sekaligus membolehkan sektor pelancongan mencapai matlamat sebagai sektor utama penyumbang kepada pendapatan negara.

1.0.3 Sumbangan Industri Pelancongan di Kelantan

Negeri Kelantan terletak di utara Semenanjung Malaysia dan bersempadan dengan negara Thailand. Negeri ini mempunyai keluasan 14,922 kilometer persegi dengan jumlah penduduk seramai 1.37 juta orang pada tahun 2010. Majoriti penduduk terdiri daripada kaum Melayu (95%), Cina (1.5%), India (1%), Bumiputera lain (1.5%) dan kaum lain (0.5%). Kelantan lebih dikenali sebagai sebuah negeri pertanian. Majoriti penduduknya terlibat dalam aktiviti pertanian seperti penanam padi, pekebun getah dan pengusaha tanaman tembakau. Manakala aktiviti pelancongan mula mendapat tempat dikalangan penduduk Kelantan terutama penduduk di sepanjang pantai (Kelantan Tourism Information Centre, 2010).

Selain dari faktor budaya, keunikan negeri ini berkisar kepada kegiatan perniagaan kecil dan sederhana yang diusahakan oleh kaum wanita. Manifestasi kepentingan kaum wanita dalam perniagaan dan sebagai mengiktiraf sumbangan mereka, pihak berkuasa negeri ini telah menamakan pasar besar ini dengan nama tokoh usahawan wanita Islam terkenal iaitu Siti Khadijah. Dari segi ekonomi, Kelantan tersenarai sebagai salah sebuah negeri termiskin di Malaysia dengan purata Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) per kapita RM6,012 yang menyumbang kepada 1.7% KDNK negara (Jabatan Statistik, 2010).

1.0.4 Potensi Pelancongan

Pembangunan yang semakin pesat telah mendorong penciptaan teknologi yang canggih yang memudahkan segala urusan termasuk pekerjaan, pengangkutan dan perhubungan. Waktu bekerja telah dapat disingkatkan dan masa senggang semakin bertambah. Sistem pengangkutan dan perhubungan yang efisien menyebabkan masa perjalanan menjadi pendek. Keadaan ini telah membuka semakin banyak peluang untuk orang ramai melancong.

Salah satu hasil daripada pembangunan moden ialah peningkatan kualiti dan taraf hidup. Ini bererti pendapatan individu dan penabungan meningkat. Faktor ini boleh merangsang peningkatan bilangan pelancongan.

Mengikut pemerhatian beberapa penyelidik seperti Mathieson & Wall (1991), keinginan untuk melancong adalah lebih jelas bagi masyarakat Bandar yang ingin

“melarikan diri untuk seketika” daripada kesesakan, kesibukan dan pelbagai pencemaran untuk mencari ketenangan dan keseronokan serta melepaskan ketenangan.

Pelancongan melambangkan kemewahan, tetapi kini ia menjadi satu impian hidup masyarakat di seluruh dunia. Dengan pelbagai kemudahan dan peluang yang semakin bertambah, termasuk pakej pelancongan yang agak murah dan pelbagai pakej, motivasi untuk melancong di kalangan setiap lapisan masyarakat semakin meningkat (Alister Mathieson & Wall, 1991).

1.0.5 Definisi Istilah

Istilah-istilah dalam kajian ini akan diterangkan secara operasional supaya dapat membantu para pembaca memahami kajian ini.

1.0.5.1 Pelancongan

Kegiatan pelancongan merupakan sesuatu yang dinamik dan semakin berkembang maju di persada negara. Menurut Kamus Dewan (1997), “pelancongan” membawa erti perihal melancong dan perkhidmatan-perkhidmatan yang berkaitan dengannya. Di Malaysia, industri pelancongan begitu berkembang pesat dan banyak memberikan sumbangan dalam pembangunan dan sosio-ekonomi negara. Malahan, penukaran nama bagi agensi pelancongan Malaysia pada 1 Mei 1992, iaitu daripada Perbadanan Kemajuan Pelancongan Malaysia (PKPM) menjadi Lembaga Penggalakan Pelancongan Malaysia (LPPM) menyaksikan satu perubahan penting dalam industri ini.